ଭାରତ ସଂଘ

ବନାମ

ଶ୍ରୀ ସୁବେ ରାମ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ଅଗଷ୍ଟ 26,1996

[କେ. ରାମାସ୍ୱାମୀ ଏବଂ ଜି.ବି. ପଟ୍ଟନାୟକ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ, 1894:

ଧାରା 2 (d), 23 (2) ଏବଂ 28 – ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ ଅନ୍ତର୍ଗତ 68/1984 ରେ ବର୍ଦ୍ଧିତ କ୍ଷତି ପୂରଣ ଏବଂ ସୁଧ – ଦର୍ଶାଯାଇଛି : ଦାବିଦାରମାନେ କେବଳ ସେତେବେଳେ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହେବେ ଯଦି ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ – ଆଦେଶ 47 ନିୟମ 1 ସି ପି ସି ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ବିଚାରାଧୀନ ଥାଏ ।

ଭାରତ ସଂଘ ବନାମ ରଘୁବୀର ସିଂ, ***[1989] 2*** **SCC 754, ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ ।**

ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 11913-14/1996 ।

ଆର୍.ଏଫ୍.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 33/1977 ରେ ଦିଲ୍ଲୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ତା 24.7.94 ରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଅପିଲକାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ କେ.ଲହରୀ, ବି.କେ. ପ୍ରସାଦ, ଏସ୍.ଏ. ମୀତା ଏବଂ ଏସ୍.ଏନ୍.ତରଦଲ ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପଙ୍କଜ କାଲରା ଏବଂ ବ୍ରିଜ ଭୂଷଣ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା :

ଅନୁମତି ମଞ୍ଜୁର କରାଗଲା ।

ଆମେ ଉଭୟ ପକ୍ଷର ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କୁ ଶୁଣିଛୁ ।

ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ, 1894 (ସଂକ୍ଷେପରେ, "ଅଧିନିୟମ") ର ଧାରା 4 (1) ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅଧିସୂଚନା, ମାର୍ଚ୍ଚ 8,1957 ରେ ଦିଲ୍ଲୀ ସହରର ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ବିକାଶ ପାଇଁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀ ଅକ୍ଟୋବର 3,1974 ରେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 11

ଅନ୍ତର୍ଗତ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପତି ଅକ୍ଟୋବର 5, 1976 ରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ବୃଦ୍ଧି କରିଥିଲେ । ଅପିଲ ଉପରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଜୁଲାଇ 24,1984 ରେ କ୍ଷତିପୂରଣକୁ ଆହୁରି ପ୍ରତି ବର୍ଗ ଗଜ ପିଛା 10 ଟଙ୍କା ସହିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ପୁରୁଣା ଦରରେ ସୁଧ, ଅର୍ଥାତ, ଧାରା 23 (2) ଅନ୍ତର୍ଗତ 15% କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ବର୍ଦ୍ଧିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଉପରେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 28ର ପରନ୍ତୁକ ଅନ୍ତର୍ଗତ 6% ସୁଧ ବୃଦ୍ଧି କରିଥିଲେ । ଫଳସ୍ୱରୂପ, ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା, 1908 ର ଧାରା 151 ଏବଂ 152 ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତା ମାର୍ଚ୍ଚ 22,1985 ରିଖର ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ 68/1984 ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ବର୍ଦ୍ଧିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଉପରେ 30% କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଧାରା 28 ର ପରନ୍ତୁକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁଧ 9% ରେ ଏକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଦଖଲ ନେବା ତାରିଖ ଠାରୁ ଏକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଏବଂ ତା'ପରେ ବର୍ଦ୍ଧିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଉପରେ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଜମା ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 15% ହାରରେ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା *ଭାରତ ସଂଘ ବନାମ ରଘୁବୀର ସିଂହ,* [1989] 2 SCC 754 ରେ ସେହି ମତକୁ ଓଲଟାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ରାୟର ସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତା ଡିସେମ୍ବର 1,1993 ର ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶରେ ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ । ତେଣୁ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଅପିଲଗୁଡ଼ିକ । 3379 ଦିନର ବିଳମ୍ବ ସହିତ ମୂଳ ଅପିଲ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ ଅପିଲ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା, ଶ୍ରୀ ପଙ୍କଜ କାଲରା, ତାଙ୍କ ସାଧାରଣ ଦୃଢତାର ସହ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲେ ଯେ, ଖଣ୍ଡପୀଠଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଦେଶ ପାରିତ ହେବାର ଆଠ ବର୍ଷ ପରେ ଏବଂ *ରଘୁବୀର ସିଂ*ଙ୍କ ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟର ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପରେ ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ମନା କରି ଠିକ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ, ହାଇକୋର୍ଟ ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ମନା କରି ଠିକ୍ କରିଥିଲେ । ଆଦେଶ 47 ନିୟମ 1, ସି ପି ସିର ବ୍ୟାଖ୍ୟାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ସେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ, ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ଆଇନର ପରିବର୍ତ୍ତନ, ସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଏକ ଆଧାର ହେବ ନାହିଁ । ମୂଳ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିବାରେ ମାତ୍ରାତିରିକ୍ତ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଛି ଏବଂ ବିଳମ୍ବକୁ ସଠିକ ଭାବରେ ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ନିମ୍ନ ନ୍ୟାୟାଳୟମାନଙ୍କର ଆଦେଶଗୁଡ଼ିକ ଆଇନର କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟର୍ଥ ହେଲା ନାହିଁ । ବିବାଦରେ ଆମେ କୌଣସି ଦୃଢତା ପାଉନାହୁଁ ।

ଏହା ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଇନଗତ ସ୍ଥିତିରେ ସ୍ଥିର ହୋଇଛି ଯେ, ଦାବିଦାରମାନେ ବର୍ଦ୍ଧିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ସୁଧ ପାଇଁ ହକଦାର ହେବେ କେବଳ ଯଦି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ବିଚାରାଧୀନ ଥାଏ । ସଂଶୋଧନ ବିଧେୟକ ଆଗତ ହେବା ଏବଂ ସଂସଦ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା ଅଧିନିୟମ ତାରିଖ ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2 (d) ଅନ୍ତର୍ଗତ ପରିଭାଷିତ ହୋଇଥିବା ''ନ୍ୟାୟାଳୟ'' ଶବ୍ଦଟି ଦେୱାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଥିଲା । ତେଣୁ, ଯେଉଁ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁଛି ତାହା ହେଉଛି : ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ 68/1984 କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପରେ, ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଆବେଦନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ଅଛି କି ନାହିଁ । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ, ଯଦି ଏହା ଏକ ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆଇନର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିଥିବା ଏବଂ ଆଇନ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହୋଇଥିବାର ମାମଲା ହୋଇଥାନ୍ତା, ଆଦେଶ 47 ନିୟମ 1, ସି ପି ସି ଦ୍ୱାରା ଏହା ରାୟର ସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଏକ ଆଧାର ଗଠନ କରିପାରିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏଠାରେ ଆବେଦନକୁ ନିଜେ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ମାମଲା ଅଛି; ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ, ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରର ପ୍ରଶ୍ନ । ଯେହେତୁ ଅପିଲୀୟ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଡିକ୍ରି ସଂଶୋଧନ କରିବା ଏବଂ ଅଧିନିୟମ ର ଧାରା 23 (2) ଏବଂ ଧାରା 28 ର ପରନ୍ତୁକ ଅନ୍ତର୍ଗତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ସୁଧ ମାଧ୍ୟମରେ ବର୍ଦ୍ଧିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବାର କୌଣସି କ୍ଷମତା ନାହିଁ, ଯାହା ଅଧିନିୟମ 68/1984 ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧିତ, ଏହା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରର ପ୍ରଶ୍ନ ଅଟେ । ଯେହେତୁ ନ୍ୟାୟାଳୟମାନଙ୍କର କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ନାହିଁ, ଏହା ଏକ ସ୍ଥିରୀକୃତ ଆଇନଗତ ସ୍ଥିତି ଯେ, ଏହା ଏକ ଅସିଦ୍ଧତା ଏବଂ ଏହାକୁ ଯେକୌଣସି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଉଠାଯାଇପାରିବ ।

ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଏହି ନ୍ୟାୟଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଏସ୍ ଏଲ୍ ପି (ସି) ସଂଖ୍ୟା 22639/1994 ରେ ଜୁଲାଇ 31,1995 ରେ *ଗ୍ରହଣ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ* ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିଥିବା ଏକ ଆଦେଶ ଉପରେ ଭରସା କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ । ସ୍ଥିରୀକୃତ ଆଇନଗତ ସ୍ଥିତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, *ଗ୍ରହଣ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ* ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିବାର ଆଦେଶ *ପୂର୍ବ ନ୍ୟାୟ* ଗଠନ କରେ ନାହିଁ; ତାହା *ମଧ୍ୟ ଏକ* ବିବାଦରେ ଯାହା ଏହି ମାମଲାରେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ନଥିଲା । ଉପରୋକ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 136 ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ ମାର୍ଗରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରିନପାରେ ।

ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଛନ୍ତି ଯେ, ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରତିକାର ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ଅଛି ଏବଂ ଯଦି ପ୍ରଶ୍ନର ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ଗୁଣବତ୍ତା ଆଧାରରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଏ, *ଏହା କୁହାଯାଇପାରେ ଯେ,* ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କୌଣସି ଆଇନଗତ ତ୍ରୁଟି କରିନାହାଁନ୍ତି । ତେଣୁ

ଏହି ଆଦେଶ ଆଇନତଃ ବୈଧ । ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଆମେ ବିଳମ୍ବକୁ କ୍ଷମା କରୁଛୁ ଏବଂ ତା ମାର୍ଚ୍ଚ 22, 1985 ରିଖର ମୂଳ ଆଦେଶ ଏବଂ ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନ ବିରୋଧରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଅପିଲକୁ ଗ୍ରହଣ କରୁଛୁ ।

ତଦନୁସାରେ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23 (2) ଅନ୍ତର୍ଗତ 30% ହାରରେ କ୍ଷତି ପୂରଣର ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଏବଂ ଦଖଲ ଗ୍ରହଣ ତାରିଖ ଠାରୁ ଏକ ବର୍ଷ ପାଇଁ 9% ହାରରେ ସୁଧ ଏବଂ ତା' ପରେ ଧାରା 28 ର ପରନ୍ତୁକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଜମା ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 15% ସୁଧର ଆଭିମୁଖ୍ୟକୁ ବାତିଲ କରିଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ତା ଜୁଲାଇ 24, 1984 ରିଖରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମୂଳ ଆଦେଶକୁ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ବିନା ଖର୍ଚ୍ଚରେ ।

ଜି.ଏନ୍. ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଓ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଅନୁବାଦିକା :- ସୁଧା ସୁରମ୍ୟା ସାହୁ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ